

Nr 165.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning åt avlidne korpralen vid flottan J. G. L. Almlunds änka och minderåriga dotter; given Stockholms slott den 23 februari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande t. f. departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Karl Levinson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

T. f. chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Levinson anför:

Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234), vilken förordning trätt i kraft den 1 januari 1928; dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall, som inträffat eller sjukdom som yppats före nämnda dag, skall bedömas enligt äldre bestämmelser (1909 års militärsättningsförordning).

Bihang till riksdagens protokoll 1934. 1 saml. Nr 165.

437 34

I 1 § förordningen den 18 juni 1927 stadgas, att därest under militärtjänstgöring i fredstid värnpliktig eller vid försvarsväsendet fast anställd, som i förordningen avses, skadas till följd av olycksfall eller annorledes ådrager sig sjukdom, utgives av allmänna medel ersättning enligt vissa i förordningen stadgade grunder. Har sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall, medfört döden, skall jämlikt 7 § och 19 § 2 mom. av förordningen utgivas: till änka, när äktenskapet slutits före olycksfallet, en livränta från dödsfallet, så länge hon lever ogift, å ett årligt belopp, motsvarande en fjärdedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, samt till varje den avlidnes barn, som ej fyllt sexton år, en livränta från dödsfallet, till dess barnet uppnått samma ålder, å ett årligt belopp, motsvarande en sjättedel av arbetsförtjänsten.

Rätt till ersättning i anledning av sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall, är enligt 23 § sagda förordning förverkad, därest icke inom en tid av *tre* år underrättelse blivit lämnad om sjukdomen till vederbörande kompanichef eller motsvarande befäl eller sjukdomen blivit anmäld i riksförsäkringsanstalten eller anhållan därstädes blivit gjord om ersättning i anledning av sjukdomen. Nämda tid av tre år räknas från det för fast anställt manskap vid försvarsväsendet, musikelev och skeppsgosse anställningen samt för annan fast anställd och värnpliktig tjänstgöringen upphört eller från den senare tidpunkt, då sjukdomen yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

Vidare föreskrives i 24 §, att om sjukdom, som nyss nämnts, yppats under militärtjänstgöring och för vederbörande militärläkare föreligga otvetydiga skäl att antaga, att sjukdomen kan föranleda ersättning enligt ifrågasvarande förordning, skall skriftlig anmälan om sjukdomen av militärläkaren för översändande till riksförsäkringsanstalten ingivas till vederbörande militära personalchef.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i 46 § 1 mom. värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

I en till riksförsäkringsanstalten den 14 november 1933 inkommen skrift gjorde Hedvig Elvira Charlotta Almlund, född Bergqvist, änka efter korpralen vid flottan John Gunnar Ludvig Almlund, framställning om understöd för sig och makarnas minderåriga dotter i anledning därav att mannen den 21 april 1930 avlidit under sin anställning vid flottan.

Av handlingarna i detta ärende inhämtas, *att* korpralen Almlund varit anställd vid flottan sedan den 12 februari 1921; *att* han intagits å garnisons-sjukhuset i Stockholm den 11 april 1930 på grund av lunginflammation samt avlidit därstädes den 21 i samma månad; *att* han efterlämnat, förutom änkan, dottern Irene, född den 9 januari 1929; *samt att* distriktsläkaren, förste marinläkaren K. V. Dahlman i den 29 november 1933 avgivet yttrande uttalat, dels att Almlunds sjukdom yppats under militärtjänstgöring, dels ock att skälig anledning ej finnes att antaga det sjukdomens framträdande för-

anletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill.

Vidare inhämtas av handlingarna, att riksförsäkringsanstalten i skrivelse till chefen för underofficers- och sjömanskårerna vid Stockholms örlogsstation den 8 december 1933 anhållit om det yttrande från vederbörande, vartill bestämmelserna i 24 § av förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angående ingivande till anstalten av anmälan rörande sjukdom i förevarande fall kunde föranleda. I skrivelse den 18 december 1933 har marinläkaren Dahlman i anledning härav uttalat, att Dahlman, sedan han fått del av från garnisons-sjukhuset i Stockholm lämnat meddelande om Almlunds död, ej ansett, att otvetydiga skäl funnes att antaga, att sjukdomen, som förorsakat döden, kunde föranleda ersättning enligt nyssnämnda förordning den 18 juni 1927.

Enär anhållan om ersättning i anledning av Almlunds dödsfall icke gjorts hos riksförsäkringsanstalten inom en tid av tre år från Almlunds död, förklarade riksförsäkringsanstalten i beslut den 29 december 1933, att anstalten på grund av 23 § i förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, funnit sig icke kunna upptaga ifrågavarande ersättningsanspråk till prövning.

Hos Kungl. Maj:t har sedermera änkan Almlund i en den 5 januari 1934 dagtecknad skrift anhållit, att Kungl. Maj:t måtte — då hon icke i tid meddelats, till vilken myndighet anspråk på ersättning skulle framställas — åt henne och hennes dotter utverka från mannens dödsdag utgående livräntor enligt 1927 års militärsättningsförordning.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande den 16 januari 1934 anfört, bland annat, att för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna skäligt, att korpral Almlunds efterlevande, utan hinder därav att framställning om ersättning icke gjorts inom föreskriven tid, bereddes ersättning jämlikt grunderna för förordningen den 18 juni 1927, hade anstalten i anledning av nu förevarande framställning till behandling upptagit frågan om och i vad mån den avlidnes efterlevande varit berättigade till ersättning. Härvid hade anstalten funnit, att, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, omförmälda förordning den 18 juni 1927 i förevarande fall skulle hava varit tillämplig. Vidkommande frågan om den ersättning, som i så fall skulle hava tillerkänts i anledning av dödsfallet, finge anstalten framhålla, att den avlidnes arbetsförtjänst skulle hava fastställts till 2,600 kronor och ersättning hava utgivits med *dels* livränta till änkan å 650 kronor för år räknat att utgå, så länge hon levde ogift, *dels ock* livränta till dottern å 433 kronor 34 öre för år räknat, till dess hon fyllt 16 år.

Marinförvaltningen, som den 25 januari 1934 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att på sätt framginge av riksförsäkringsanstaltens utlåtande syntes änkan Almlund hava bort tillerkännas livränta för sig och sin dotter enligt

förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, därest framställning därom gjorts inom den tid, som stadgades i 23 § samma förordning. Emellertid hade riksdagen tidigare i åtskilliga fall meddelat dispens från i 1909 års militärsättningsförordning stadgade preskriptionsbestämmelser, då särskilda omständigheter ansetts böra därtill föranleda. I förevarande fall syntes änkan efter mannens död icke hava erhållit meddelande från mannens arbetsgivare, i vilka fall ersättning utginge. På grund härav och då änkan Almlund vore medellös, hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till änkan Almlund och hennes minderåriga dotter finge — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom därför föreskriven tid — från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas de livräntor, vartill de enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1927 kunde anses vara berättigade.

I utlåtande den 2 februari 1934 har slutligen *statskontoret* anført, att riksdagen i ett flertal fall, bland annat så sent som år 1933 (riksdagens skr. nr 271), medgivit, att med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter ersättning finge utgå enligt föreskrifterna i tidigare gällande 1909 års förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom därför föreskriven tid. Samma skäl, som legat till grund för riksdagens beslut i dessa fall, anfördes nu för en liknande tillämpning av föreskrifterna i nu gällande författning av år 1927. Under åberopande härav och vad i övrigt i ärendet förekommit finge statskontoret tillstyrka bifall till marinförvaltningens i ärendet gjorda hemställan. I överensstämmelse med riksdagens ovan angivna beslut syntes ersättningen böra utgå från och med den 1 januari 1934.

Departements-
chefen.

Under ett flertal år har riksdagen i åtskilliga fall medgivit dispens från preskriptionsbestämmelserna i 1909 års militärsättningsförordning. Där emot har icke förrän i nu föreliggande fall fråga väckts om dispens från motsvarande bestämmelser i 1927 års förordning. Med hänsyn till den utformning, sistnämnda förordning med därtill hörande tillämpningsföreskrifter erhållit, torde man ock kunna räkna med att dispenser från preskriptionsbestämmelserna i denna förordning icke skola behöva ifrågakomma i samma omfattning som vid tillämpningen av den äldre förordningen.

De i förevarande ärende föreliggande särskilda omständigheter torde motivera utverkande av riksdagens samtycke till att Almlunds efterlevande må komma i åtnjutande av livräntor enligt i förordningen den 18 juni 1927 angivna grunder. Samma omständigheter synas mig jämväl tala för att livräntorna få utgå från dagen för Almlunds död (jfr. prop. nr 79/1926 och riksdagens skr. nr 148/1926 p. 10).

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till avlidne korpralen vid flottan John Gunnar Ludvig Almlunds efterlämnade änka Hedvig Elvira Charlotta Almlund, född Bergqvist, och makarnas minderåriga dotter Irene må — utan hinder av bestämmelserna i 23 § förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas de livräntor, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunna anses berättigade.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställda behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Broberg.
